

การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของกองทัพอากาศ
PERFORMANCE BASED ON STRATEGIC DEVELOPMENT PLANS
OF AIR FORCE

¹ปฐมพงศ์ พวงเพชร และ ²วัลลก พิริยววรรณะ

¹Pathompong Phuangphet and ²Wanlop Piriyawattana

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ประเทศไทย

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

¹s64563825008@ssru.ac.th, ²lekcharo@hotmail.com

Received: September 15, 2023; **Revised:** November 20, 2023; **Accepted:** December 26, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของกองทัพอากาศ แผนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ถือเป็นทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ ของกองทัพอากาศ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ และเป้าประสงค์ขององค์การ แผนยุทธศาสตร์ที่ได้นั้น จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กร อันเป็นผลผลิตทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์กรที่ได้ทำงานร่วมกันหรือจะทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์การประสงค์จะไปให้ถึง และวิสัยทัศน์นี้จะต้องมีการแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม และสามารถวัดได้ภายใต้ตัวชี้วัดขององค์กร ทั้งนี้้องค์กรสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปีงบประมาณได้ และยิ่งไปกว่านั้น องค์กรยังสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กร เพื่อให้้องค์กรจัดทำแผนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ แผนยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศได้ผ่านกระบวนการจัดทำอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายแห่งรัฐ ตามกรอบแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คำสำคัญ: แผนยุทธศาสตร์, การพัฒนา, กองทัพอากาศ

¹นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Abstract

This article aimed to Performance Based on Strategic Development Plans of Air Force. Air Force Strategic Plan considered a direction or guideline for the mission and mission Of the military in order to fulfill the vision And organizational goals. That good strategic plan Must be determined according to the vision of the organization. This is a product of the common ideas of members of the organization who have worked together or will work together. This vision is in agrees that it is the destination that the organization wishes to reach. And this vision must be transformed into a concrete objective. And can be measured under organizational indicators. The organization can use the strategic plan as a framework for assessing fiscal performance. And more than that, the organization can also use the strategic plan as a framework for developing the organizational action plan. In order for the organization to draw up a plan in accordance with the national development plan, in order for the organization to draw up a plan in accordance with the national development plan. The Air Force's strategic plan has been through a systematic process. Which is in line with the state policy According to the framework of the National Economic and Social Development Plan.

Keywords: Strategic Plan, Development, Air Force

บทนำ

ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ตื่นตัวกันมากในเรื่องการบริหารยุทธศาสตร์ แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นเพียงแค่การวางแผนหรือการนั่งเขียนยุทธศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ การวางแผนยุทธศาสตร์อย่างเป็นทางการ ได้กลายเป็นธรรมเนียมสำหรับหน่วยงานราชการทุกแห่งที่ต้องมีช่วงเวลาในการให้ผู้บริหารมานั่งพูดคุยและวางแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือเมื่อมีการกำหนดยุทธศาสตร์แล้วขาดกลไก ขาดเครื่องมือ และความมุ่งมั่นในการนำยุทธศาสตร์ที่วางไว้ ไปใช้ให้เกิดผล หรืออีกนัยหนึ่งคือองค์กรมีความสามารถในการวางแผน แต่ขาดความสามารถในการนำแผนนั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งอาจมีสาเหตุที่สำคัญอีกหลายประการ เช่น การขาดการสื่อสารด้านยุทธศาสตร์ โดยบ่อยครั้งที่ยุทธศาสตร์รู้เฉพาะในหมู่ผู้บริหารแต่บุคลากรซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติไม่ได้เห็นภาพของยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของตนด้วยบุคลากร

จึงมุ่งเน้นแต่งงานในหน้าที่ประจำ แต่ไม่มุ่งเน้นงานยุทธศาสตร์หรือการที่บุคลากร ไม่เห็นภาพยุทธศาสตร์เป็นภาพเดียวกันหรือมีการ สื่อสารยุทธศาสตร์ออกไปแต่บุคลากรมีความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันทำให้ทิศทางการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกันด้วย หรือ บุคลากรไม่รู้ว่าตนเองมีส่วนรับผิดชอบ ต่อยุทธศาสตร์ในแต่ละด้านหรือส่วนที่ตนรับผิดชอบอย่างไร ทำให้ละเลยและขาดผู้นำในแต่ละเรื่องของยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้ได้รวมทั้งการขาดการแปลงยุทธศาสตร์ ไปสู่โครงการหรือแผนปฏิบัติอย่างเป็นระบบซึ่งบ่อยครั้ง ที่พบว่าหน่วยงานใช้สิ่งที่ต้องการจะปฏิบัติเป็นตัวตั้ง แล้วเกิดยุทธศาสตร์มาเป็นตัวตอบสนอง ทำให้แผนปฏิบัติไม่มีการสอดคล้องประสานกันและแนวทางที่ชัดเจนว่าเมื่อทำโครงการต่างๆและ จะนำไปสู่ผลสำเร็จ (พนัส จันทรศรีทอง, 2564)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองทัพอากาศเป็นเครื่องมือในการบริหารงานเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ ซึ่งกองทัพอากาศได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การบริหารกองทัพอากาศ โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ แผนยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศได้ผ่านกระบวนการจัดทำอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายแห่งรัฐ ตามกรอบแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กองทัพอากาศ, 2566)

กองทัพอากาศตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาอย่างชัดเจน เป็นระบบและรูปธรรม โดยฉบับนี้ คือ ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2563 ซึ่งมีความสอดคล้อง เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - พ.ศ.2580 โดยกองทัพอากาศยังคงดำรงเป้าหมายในการขับเคลื่อนกองทัพอากาศเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ (กองทัพอากาศ, 2566)

ยุทธศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566, ออนไลน์) ได้อธิบายว่า ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันอันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย

ดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตรา พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ รวม 6 คณะ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง เพื่อประกอบการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนด ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติดับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคง ในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราช และอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลาง และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคง เป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชน มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่ กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐาน ขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับ

บริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจเพื่อให้เป็นพลัง ในการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐาน ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาล มีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือ และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผล การพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของ ทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

กองทัพอากาศ (2566, ออนไลน์) กองทัพอากาศตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางในการพัฒนาอย่างชัดเจน เป็นระบบและรูปธรรม โดยฉบับนี้ คือ ยุทธศาสตร์ กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2563 ซึ่งมีความสอดคล้อง เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - พ.ศ.2580 โดยกองทัพอากาศยังคง ดำรง เป้าหมายในการขับเคลื่อนกองทัพอากาศเพื่่มงสู่วิสัยทัศน์

"กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)" การปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศฉบับนี้เป็นไปตามวาระการทบทวนและปรับปรุง ยุทธศาสตร์ กองทัพอากาศทุก ๆ 2 ปี โดยระหว่างปี พ.ศ.2561 - 2563 สภาวะแวดล้อม ด้านความมั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในหลายประการ ได้แก่ การพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เช่น Robotics, UAV, Cloud Computing และ Artificial Intelligence เป็นต้น รวมทั้ง การเกิดขึ้นของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ตลอดจนช่องว่างทาง ความคิดระหว่างวัย (Generation Gap) ซึ่งล้วนก่อให้เกิด เจ็บใจและความท้าทายในการพัฒนา กองทัพอากาศในอนาคต กองปรกัับรัฐบาลดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - พ.ศ. 2580 เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ซึ่งกำหนดเป้าหมายและการพัฒนา ด้านความมั่นคงของชาติ รวมทั้งมีการติดตามความก้าวหน้าและรายงานผลอย่างเป็นระบบ ดังนั้น พ.ศ.2563 จึงเป็นห้วงเวลาที่เหมาะสมในการทบทวนและปรับปรุงยุทธศาสตร์ กองทัพอากาศให้ ทันสมัย สอดคล้องตามสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลง มีความเชื่อมโยงกับ เป้าหมายและการพัฒนา ด้านความมั่นคงของชาติตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพทางทหาร ตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ยุทธศาสตร์ทหาร และนโยบายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2563 มุ่งเน้น การพัฒนากองทัพอากาศในทุกด้านอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านความมั่นคง ของชาติ และการพัฒนาศักยภาพทางทหารตามยุทธศาสตร์และนโยบาย ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ กองทัพอากาศมีขีดความสามารถที่เพียงพอและเหมาะสมในการปฏิบัติการกิจ ที่ได้รับมอบหมายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

- ถ่ายทอดเป้าหมายและการพัฒนาด้านความมั่นคงของชาติ โดยมีความเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ปรับปรุงขอบเขตการพัฒนากองทัพอากาศให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม ด้านความ มั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในกรอบระยะเวลา 20 ปี รวมทั้ง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และยุทธศาสตร์ทหาร

- กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนากองทัพอากาศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- เปลี่ยนนโยบายและทิศทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาขีดความสามารถ ในแต่ละองค์ประกอบของกองทัพอากาศอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้เป็นแนวทางการจัดทำ ความต้องการ ยุทธโศปกรณ์หลักของกองทัพอากาศ รวมทั้งการกำหนดความต้องการ และการจัดสรรงบประมาณ ประจำปี (Budget Allocation) เพื่อพัฒนากองทัพอากาศ อย่างมีประสิทธิภาพ

เป็นเครื่องมือหนึ่งในการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการพัฒนา กองทัพอากาศ โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางการพัฒนา รวมทั้ง กรอบระยะเวลาในการพัฒนาอย่างชัดเจน

แนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์

ความหมาย

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ, (2564) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goal) แผนยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์การ อันเป็นผลผลิต ทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์การที่ได้ทำงานร่วมกัน หรือจะทำงานร่วมกัน โดย วิสัยทัศน์นี้เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์การประสงค์จะไปให้ถึง และวิสัยทัศน์นี้มีการแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ (Objective) ที่เป็นรูปธรรม และสามารถ วัดได้ทั้งนี้องค์การสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปี งบประมาณ ยิ่งไปกว่านั้นองค์การยังสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำ แผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อีกด้วย”

กองทัพอากาศ (2566) ได้ให้ความหมายว่า ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เป็นแผนยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์(Vision) และเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goal) แผนยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์การ อันเป็นผลผลิต ทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์การที่ได้ทำงานร่วมกันหรือจะทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้ เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์การประสงค์จะไปให้ถึง และวิสัยทัศน์นี้มีการแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ (Objective) ที่เป็นรูปธรรม และสามารถวัดได้ ทั้งนี้องค์การสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปีงบประมาณ ยิ่งไปกว่านั้น องค์การยังสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อีกด้วย

ทิวากร นุกิจ (2555, น. 75) อธิบายความหมายของยุทธศาสตร์ ว่ายุทธศาสตร์ (Strategic) เป็นเทคนิคที่ใช้อยู่ในกิจการทหารมีหลักฐานอยู่ในตำราพิชัยสงคราม “ซุนวู” ของจีน ได้รวบรวมหลักการวางแผนยุทธศาสตร์ทางการทหารไว้ปัจจุบันนักธุรกิจภาคเอกชนได้ประยุกต์แนวคิดและวิธีการของแผนยุทธศาสตร์มาใช้ในการแข่งขันทางธุรกิจ โดยคำนึงถึงการแข่งขันให้อยู่รอด การมุ่งหวังผลกำไรเป็นหลัก ต่อมาภาครัฐได้นำแนวทางของภาคเอกชนมาประยุกต์ใช้ต่อ เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐสามารถปรับกลไกได้ทันยุคสมัยโดยคำนึงถึงการสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

เสรี พงศ์พิศ (2548, น. 120) อธิบายความหมายของยุทธศาสตร์ ว่ายุทธศาสตร์ (Strategy) เป็นแผนการดำเนินงานที่ร่างขึ้นมาอย่างเป็นระบบซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ สัมพันธ์สอดคล้องกัน เป็นแผนที่มีความเสี่ยงหรือภาพฝันที่วาดไว้ เป็นการร่วมจัดมีเป้าประสงค์อันแสดงถึงเจตจำนงค์ร่วมของทุกฝ่าย ผนึกพลังใจของทุกฝ่ายเพื่อกระทำพันธกิจอันถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เกิดผลกระทบและได้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ แผนยุทธศาสตร์ที่ดีมาจากการวิเคราะห์อดีต รู้ปัจจุบัน เพื่อไล่ให้ทันอนาคต วิเคราะห์สถานการณ์ ที่ผ่านมา วิเคราะห์ทรัพยากร ทุนต่าง ๆ อันเป็นศักยภาพหรือความสามารถที่ยังไม่ได้พัฒนาหรือยังไม่ได้พัฒนาเต็มที่ หรือที่ยังซ่อนเร้นอยู่ แผนยุทธศาสตร์ที่ดีเป็นผลที่เกิดจากกระบวนการวางแผนที่ดีการบริหารจัดการแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเป็นประสิทธิผลที่ปรากฏจริงเป็นแผนที่มีความเสี่ยงต่ำ ก่อให้เกิดการร่วมใจ มีหลักการดีก่อให้เกิดการร่วมคิด มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดการร่วมทำ และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่จัดการดี ก่อให้เกิดการร่วมแรง ในภาษาไทยมีวลีว่า “ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ”

Henry 1987 (pp. 11-24) อธิบายความหมายของยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ หมายถึง รูปแบบหรือแบบแผน (Pattern) พฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในแต่ละช่วงเวลาเป็นการวางแผนงานในอนาคตที่คำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานขององค์กรในอดีต
2. ยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดตำแหน่ง (Position) ของหน่วยงานให้เหมาะสมกับการแข่งขันในตลาดในเชิงธุรกิจ การนำเสนอสินค้าหรือบริการที่จำเป็นต้องเหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าแต่ละประเภทหรือแต่ละตลาด
3. ยุทธศาสตร์ หมายถึง มุมมอง (Perspective) เป็นการดำเนินงานที่ต้องการให้ของคนในองค์กรมีอุดมคติและการยึดถือร่วมกัน ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติด้วยความตั้งใจ เป็นเอกภาพด้านความคิดและพฤติกรรม

4. ยุทธศาสตร์ หมายถึง กลลวง (Ploy) เป็นความหมายที่เน้นในสถานการณ์ที่มีการต่อสู้ หรือการแข่งขัน โดยการวางกลลวงหรือใช้อุบายในการดำเนินงาน ทำให้ฝ่ายตรงข้ามใจผิดและหลงประเด็น เพื่อฉวยโอกาสเอาชนะให้ได้

5. ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผน (Plan) เป็นการกำหนดทิศทางหรือเป็นแนวทางในการดำเนินงานในขององค์กรเป็นทั้งทางการหรือไม่ทางการ โดยแผนดังกล่าวมีการพิจารณาอย่างรอบคอบและมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และใช้รับมือกับสถานการณ์ ต่าง ๆ ในอนาคต

Charles W.L. Hill & Gareth R. Jones (2009, p. 2) อธิบายคำว่า “ยุทธศาสตร์ (Strategy)” คือ ชุดของการปฏิบัติการซึ่งผู้บริหารเลือกนำมาใช้เพื่อเพิ่มสมรรถนะขององค์กรของตนเมื่อเทียบกับคู่แข่ง หากผลของการใช้ยุทธศาสตร์ทำให้องค์กรมีสมรรถนะที่เหนือกว่าสิ่งนี้หมายถึงการมีความสามารถในการแข่งขันยุทธศาสตร์ (Strategy) คือกระบวนการซึ่งบุคคลหรือองค์กรตัดสินใจเลือกเกี่ยวกับทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนอง ความต้องการบนห้วงเวลาเฉพาะ ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ไม่มีความแน่นอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2561, น. 2) ได้อธิบาย ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางในการบรรลุจุดหมายของหน่วยงาน ดังนั้น จุดหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการจัดทำยุทธศาสตร์ และจำเป็นต้องกำหนดจุดหมายของหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่ได้ออกมา นั้นตรงตามความต้องการ และดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง

แนวคิด ความสำคัญ และกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ร้อยตรีหญิงพพิตา ทาเกตุ (2565, น. 10-12) ได้อธิบายว่า แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐกิจ คือ กระบวนการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด รวมถึงการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อันเป็นผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ทั้งยังเป็นการ สนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนอีกด้วย ความสำคัญของแผนยุทธศาสตร์

1. แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพราะการกำหนดแผนยุทธศาสตร์นั้นให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

2. แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยให้หน่วยงานในภาครัฐกิจตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนที่มีส่วนเอื้ออำนวยความสำเร็จและความล้มเหลวล้มเหลวต่อเป้าประสงค์ขององค์การ

3. แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management, NPM) ที่ให้ความสำคัญการปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐกิจทั้งระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยในประเทศไทยเรียกว่า การปฏิรูประบบราชการ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐกิจยังต้องดำเนินงานตามแนวทางการบริหาร จัดการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งเป็นกระแสหลักในการบริหาร ภาครัฐกิจปัจจุบัน

4. แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยยกระดับระบบการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-based Budgeting)

5. แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยในการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพินิจวิเคราะห์วางแผน และนำเสนอทางเลือกในการบริหารจัดการแบบใหม่ ๆ ที่หลุดพ้นจากกรอบพันธนาการทางความคิด อันเกี่ยวข้องกับ ระเบียบปฏิบัติราชการที่ล้าสมัยและไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

6. แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยในแง่ของการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ (Decentralization) กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

กองทัพอากาศ (2566) ได้อธิบาย แผนยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์(Vision) และเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goal) แผนยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์การ อันเป็นผลผลิต ทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์การที่ได้ทำงานร่วมกันหรือจะทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้ เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์การประสงค์จะไปให้ถึง และวิสัยทัศน์นี้มี การแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์(Objective) ที่เป็นรูปธรรม และสามารถวัดได้ ทั้งนี้้องค์การ สามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปีงบประมาณ ยิ่งไปกว่านั้น องค์การยังสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อีกด้วย สำหรับกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น มีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย

- (1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) และ
- (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)

2. การจัดวางทิศทางขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย

- (1) การกำหนดวิสัยทัศน์(Vision)
- (2) การกำหนดภารกิจ (Mission)
- (3) การกำหนดเป้าประสงค์ขององค์กร (Corporate Goal)
- (4) การกำหนดวัตถุประสงค์(Objectives)
- (5) การกำหนดดัชนีชี้วัดผลงานระดับองค์กร (Organization's Key Performance

Indicators, KPIs)

- (6) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy)

3. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่ได้ถูกกำหนด ขึ้นมีความเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง อันจะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ ภารกิจ และ เป้าประสงค์ขององค์กร โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น ประกอบด้วย

(1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามขององค์กร หรือที่มัก นิยมเรียกกันว่า การทำ (SWOT Analysis) อันประกอบไปด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) ขององค์กร

- (2) การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

(3) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุน

(4) การกำหนดดัชนีชี้วัดผลงานระดับองค์กรและระดับหน่วยงาน (Strategic Plan's KPIs)

- (5) การกำหนดยุทธวิธี (Tactics) หรือแผนงานในการปฏิบัติ

(6) การกำหนดเป้าหมาย (Targets) ของแต่ละกิจกรรม (Activities) พร้อมกับ ดัชนีชี้วัดผลงานระดับแผนปฏิบัติการ (Action Plan's KPIs)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2561, น. 2) ได้อธิบาย แผนยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ขององค์กร (Corporate Goal) แผนยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กรอันเป็นผลผลิตทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์กร ที่ได้ทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์กรประสงค์ จะไปให้ถึง และแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ (Objective) ที่สามารถวัดได้ ทั้งนี้้องค์การสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปีงบประมาณ ยิ่งไปกว่านั้น้องค์การยังสามารถ

ใช้ แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้อีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

กองทัพอากาศ (2566, ออนไลน์) กองทัพอากาศตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางในการพัฒนาอย่างชัดเจน เป็นระบบและรูปธรรม โดยฉบับนี้ คือ ยุทธศาสตร์ กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2563 ซึ่งมีความสอดคล้อง เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - พ.ศ.2580 โดยกองทัพอากาศยังคง ดำรง เป้าหมายในการขับเคลื่อนกองทัพอากาศเพื่่มงสู่วิสัยทัศน์

"กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)" การปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศฉบับนี้เป็นไปตามวาระการทบทวนและปรับปรุง ยุทธศาสตร์ กองทัพอากาศทุก ๆ 2 ปี โดยระหว่างปี พ.ศ.2561 - 2563 สภาวะแวดล้อม ด้านความมั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในหลายประการ ได้แก่ การพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เช่น Robotics, UAV, Cloud Computing และ Artificial Intelligence เป็นต้น รวมทั้ง การเกิดขึ้นของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ตลอดจนช่องว่างทางความคิดระหว่างวัย (Generation Gap) ซึ่งล้วนก่อให้เกิด เงื่อนไขและความท้าทายในการพัฒนา กองทัพอากาศในอนาคต กองปรกัับรัฐบาลดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - พ.ศ. 2580 เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ซึ่งกำหนดเป้าหมายและการพัฒนา ด้านความมั่นคงของชาติ รวมทั้งมีการติดตามความก้าวหน้าและรายงานผลอย่างเป็นระบบ ดังนั้น พ.ศ.2563 จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทบทวนและปรับปรุงยุทธศาสตร์ กองทัพอากาศให้ ทันสมัย สอดคล้องตามสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลง มีความเชื่อมโยงกับ เป้าหมายและการพัฒนา ด้านความมั่นคงของชาติตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพทางทหาร ตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ยุทธศาสตร์ทหาร และนโยบายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2563 มุ่งเน้น การพัฒนากองทัพอากาศในทุกด้านอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านความมั่นคง ของชาติ และการพัฒนาศักยภาพทางทหารตามยุทธศาสตร์และนโยบาย ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ กองทัพอากาศมีขีดความสามารถที่เพียงพอและเหมาะสมในการปฏิบัติภารกิจ ที่ได้รับมอบหมายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

- ถ่ายทอดเป้าหมายและการพัฒนาด้านความมั่นคงของชาติ โดยมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ปรับปรุงขอบเขตการพัฒนากองทัพอากาศให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อม ด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในกรอบระยะเวลา 20 ปี รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และยุทธศาสตร์ทหาร
- กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนากองทัพอากาศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- แปลงนโยบายและทิศทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาขีดความสามารถ ในแต่ละองค์ประกอบของกองทัพอากาศอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้เป็นแนวทางการจัดทำ ความต้องการ ยุทธโศภณหลักของกองทัพอากาศ รวมทั้งการกำหนดความต้องการ และการจัดสรรงบประมาณประจำปี (Budget Allocation) เพื่อพัฒนากองทัพอากาศ อย่างมีประสิทธิภาพ
- เป็นเครื่องมือหนึ่งในการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการพัฒนากองทัพอากาศ โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางการพัฒนา รวมทั้ง กรอบระยะเวลาในการพัฒนาอย่างชัดเจน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

นโยบายด้านความมั่นคงกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการจัดเตรียมกำลังทหารและยุทธโศภณ เพื่อพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์กองทัพอากาศในฐานะ หน่วยงานทางทหารหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงกลาโหม ซึ่งถูกจัดตั้งเพื่อตอบสนอง หน้าที่ของรัฐ จึงมีหน้าที่สำคัญในการเตรียมกำลังกองทัพอากาศและดำเนินการเกี่ยวกับ การใช้กำลังกองทัพอากาศเพื่อพิทักษ์รักษา และปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจน สนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมในการป้องกันประเทศ และรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

การป้องกันประเทศและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหน้าที่หลักอันสำคัญของกองทัพอากาศโดยจำเป็นต้องเตรียมกำลังกองทัพอากาศให้มีความพร้อม เพียงพอใกล้เคียงกับกำลังที่ใช้ในการปฏิบัติการจริงมากที่สุด รวมทั้งผนึกกำลังกับเหล่าทัพ และบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคง เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามในการปฏิบัติการป้องกันประเทศและรักษาผลประโยชน์ของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสนับสนุนการเสริมสร้างบทบาทและเกียรติภูมิของไทยในเวทีโลกและแสวงหาความร่วมมือกับมิตรประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 รักษาความมั่นคงของรัฐ

กองทัพอากาศมีหน้าที่สำคัญในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอกราชอาณาจักร ดังนั้น กองทัพอากาศจำเป็นต้องใช้ศักยภาพและขีดความสามารถของกองทัพอากาศ การบูรณาการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน เพื่อสนับสนุนการรักษาความมั่นคงของรัฐ ในด้านต่างๆ เช่น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาคอรัปชั่น การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ การจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง การป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ เป็นต้น อันจะทำให้ประชาชนมีความเข้าใจ เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปฏิบัติภารกิจของกองทัพอากาศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาสาธารณภัย

กองทัพอากาศช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาสาธารณภัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ มีการบูรณาการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่รวมทั้งการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมรองรับสาธารณภัยทุกรูปแบบและครอบคลุม ทุกมิติมาใช้ในการช่วยเหลือประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 สนับสนุนการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศมีความสำคัญและความจำเป็นต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นการส่งเสริมให้ประเทศสามารถพัฒนาและดำรงอยู่บนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง อย่างยั่งยืน กองทัพอากาศริเริ่มประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างภูมิปัญญาของคนในชาติ สร้างนวัตกรรม ที่สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพอากาศและประชาชน สร้างสภาวะแวดล้อม ที่เอื้อต่อการดำเนินการทั้งปวง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศที่มีความสำคัญ ตามขอบเขตที่กองทัพอากาศสามารถปฏิบัติได้

บทสรุป

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองทัพอากาศเป็นเครื่องมือในการบริหารงานเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนากองทัพอากาศ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ ซึ่งกองทัพอากาศได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การบริหารกองทัพอากาศ โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ แผนยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศได้ผ่านกระบวนการจัดทำอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายแห่งรัฐ ตามกรอบแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองทัพอากาศตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาอย่างชัดเจน เป็นระบบและรูปธรรม โดยได้ริเริ่มการจัดทำยุทธศาสตร์กองทัพอากาศฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ.2551 คือ ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.2551 - 2562 และได้ดำเนินการปรับปรุงให้ทันสมัยและสอดคล้องตามสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง จนถึงฉบับปัจจุบัน คือ ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี พ.ศ.2561 - 2580 ซึ่งกำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนกองทัพอากาศเพื่อบูม่งสู่วิสัยทัศน์ "กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)" โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมในการป้องกันประเทศและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 รักษาความมั่นคงของรัฐ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาสาธารณภัย และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 สนับสนุนการพัฒนาประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กองทัพอากาศ. (2566). *ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)*. ค้นวันที่ 5 พฤษภาคม 2566 จาก : <http://dev.rtaf.mi.th>
- ทิวากร นุกิจ. (2555). “การกำหนดยุทธศาสตร์: กรมทหารปืนใหญ่กองพลนาวิกโยธิน”. *บทความทางทหาร*, 2555, 78.
- พนัส จันทรศรีทอง. (2564). *แผนที่ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual) กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปี*. กองนโยบายและแผน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ร้อยตรีหญิงพจิตา ทาเกตุ. (2565). *ผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กรณีศึกษา กรมข่าวทหารบก กองบัญชาการกองทัพบก*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการเมืองการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. (2564). *ปรับปรุงจากการวางแผนกลยุทธ์: ศิลปะการกำหนดแผนองค์การสู่ความเป็นเลิศ*. ค้นวันที่ 5 พฤษภาคม 2564 จาก : https://hq.prd.go.th/plan/download/article/article_20140730000430.pdf.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580*. ค้นวันที่ 5 พฤษภาคม 2566 จาก : https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *เครือข่าย: ยุทธวิธีเพื่อประชาคมเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- Charles W.L. Hill and Gareth R. Jones. (2009). *Strategic Management An Integrated Approach*. p.2
- Henry, M. (1987). The strategy concept I: Five ps for strategy. *California Management Review*, 30(1), 11-24.